

France Prešeren: ZBRANO DELO I, II. Uredil in opombe napisal Janko Kos. DZS, Ljubljana 1996 (Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev). Čeprav je bila Prešernova literarna zapuščina že manj kot dvajset let po pesnikovi smrti deležna poskusov sistematičnega urejanja, to z današnjega vidika ni dalo posebno sprejemljivih rezultatov. Nasprotno skuša uredniški koncept Janka Kosa pri razvrščanju besedil čim bolj upoštevati Prešernove lastne, iz kompozicije in izbora pesmi v *Poezijah* (1848) razvidne urejevalne kriterije, vsebinske in formalne členitve gradiva. Kos zato v prvi knjigi Zbranih del ohranja strukturo *Poezij* nespremenjeno glede na izvirnik, druga knjiga pa v posameznih razdelkih prinaša preostale (nezbrane) lirske pesmi, nezbrane balade in romance, napise, nemške pesmi, prepesnitve ljudske poezije ter pisma. Besedila, ki jih Kos kvalificira kot polliterarna, zaradi estetskega kriterija omenja v opombah kot del ilustrativne dokumentacije. Pričujoča izdaja je vredna vsega spoštovanja: ne le zaradi sistematičnega pregleda Prešernovega opusa, ampak tudi zaradi ekspliciranih uveljavljenih redakcijskih načel (upoštevanje avtorjeve intence, estetski kriterij) in kritike starejših uredniških konceptov. (Vanessa Matajč)

Franc Puncer: OPNA, Založba Obzorja, Maribor 1995. Četrta knjiga Franca Puncerja, enega izmed naših najuspešnejših pisateljev znanstvene fantastike, je gotovo svojevrstna meditacija tako za vsakega oboževalca te literarne zvrsti kot tudi za tistega, ki požira bolj klasične literarne mojstrovine. Ukvarjanje z vprašanjem o posmrtnem življenju – seveda s tehničnimi prijemi ZF – je moč čutiti kot neke vrste notranji dialog pred dvema letoma umrlega pisatelja, kot prepričevanje, odganjanje podzavestne zle slutnje pred smrtjo in strahom, kaj ji sledi, ali pa spoznavanje neznanega. V vsej knjigi prevladuje podtalna kritika našega antropocentrizma, človekovega prenapihnjenegega. Puncer prikazuje to v želji oseb po obvladovanju vsakega položaja, pa če je tako tuj in neznan kot ta v romanu, kjer gre za pristanek na drugem planetu in srečanje z njegovimi prebivalci – Alaanci. Ta tuja bitja skozi časovno-prostorsko opno z Zemlje posrkajo ljudi, ki so tik pred svojo smrtjo, tako rekoč ukradejo jih njihovi lastni usodi. Ko taki skupinici po začetni zmedi uspe razrešiti uganko, se jih večina vrne nazaj in nadaljuje nedokončano življenje, eden pa ostane s tujimi bitji in jim ponudi pomoč v boju proti njihovim sovražnikom. Ta pomeni drugi pol v človeku, altruističnega, prve pa lahko, reinkarnirane v isti položaj, razumemo kot prevladujočo težnjo v človeku – individuacijo, samoures-